

**Говор посланика у Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ
Ђорђе Крчмара на Међународној конференцији којом се у Дејтону
обиљежава 20. годишњица од потписивања Општег оквирног споразума за
мир у Босни и Херцеговини**

Дејтон, 20. новембар 2015.

Уважени предсједавајући,

Ваше екселенције амбасадори,

Поштовани званичници Конгреса, Сената и Владе Сједињених Америчких Држава,

Даме и господо,

Желим да вам се захвалим што сте ми омогућили да се обратим на једном овако великом скупу, који показује колико је Дејтонски мировни споразум и након 20 година снажан и значајан документ, како за његове творце овдје у Сједињеним Америчким Државама, тако и за нас у Босни и Херцеговини.

Иако се на Дејтонски мировни споразум и у тренуцима његовог стварања, а и данас, гледало и гледа на различите начине, вриједност тог документа немјерљива је за све народе и грађане у Босни и Херцеговини. Дејтонски споразум зауставио је рат и донио мир и потребан политички баланс зарађеним странама. У томе је највећа историјска вриједност тог документа и због тога треба упутити ријечи огромне захвалности свима који су учествовали у његовом стварању и који су својим ауторитетом и вјештином утицали да се он потпише.

Али, Дејтонски споразум није историја. Двије деценије након његовог парафирања, споразум је и даље жив, а Устав Босне и Херцеговине, као саставни дио тог споразума и даље је на снази, уз само један усвојени амандман – онај који се односи на дистрикт Брчко.

И ви, као и ја, знате да су били неуспјешни бројни покушаји да се Дејтонски споразум и Устав БиХ промијене. Било је тренутака када смо били близу да постигнемо компромис, било је много више оних који су нас удаљавали од рјешења и додатно компликовали политичку ситуацију и односе у земљи. Данас је, треба то рећи без икакве дилеме, ситуација таква да ће тешко доћи до договора о било каквим озбиљнијим промјенама Устава БиХ.

Кажем то упркос чињеници да постоје тежње и интереси да дође до промјена, као и чињеници да постоји пресуда Европског суда за људска права у случају „Сејдић

и Финци“, око чије су се примјене политичка копља у Босни и Херцеговини безуспјешно ломила пуне четири године.

Данас, међутим, код већине домаћих политичких лидера, као и код значајног дијела међународне заједнице постоји свијест да у Босни и Херцеговини треба промијенити редослијед приоритета. Такву свијест донијела је нова британско – њемачка иницијатива, која је касније озваничена у институцијама Европске уније, а која значи окретање ка неопходним социјално – економским реформама, ка реформи правосуђа и борби против криминала и корупције, ка стварању услова за бољи живот грађана. Постизањем консензуса свих кључних политичких фактора, те усвајањем неопходних реформских докумената, Босна и Херцеговина се, након вишегодишњег застоја, покренула на путу ка Европској унији. На снагу је, 1. јуна ове године, ступио Споразум о стабилизацији и придруживању, а на путу смо да испунимо услове како бисмо, до краја ове или почетком наредне године, поднијели кредибилну апликацију за статус кандидата за улазак у Европску унију.

Упркос бројним изазовима, то је прилика коју Босна и Херцеговина не смије, а надам се, и неће пропустити. Власти на нивоу БиХ, које су успостављене након прошлогодишњих општих избора, учиниће све како би грађанима Босне и Херцеговине заиста отворили европску перспективу. Вјерујем да ћемо у томе имати снажну подршку наших европских и америчких пријатеља и партнера, као и свих земаља региона југоисточне Европе, поготово наших сусједа из Србије и Хрватске.

То су перспективе. А шта су изазови? Отворено ћу рећи – један од њих свакако је најава референдума у Републици Српској, који се односи на статус правосудних институција на нивоу Босне и Херцеговине. Тачно је да је ријеч о контраверзној одлуци која може довести до озбиљне дестабилизације политичких прилика. Међутим, као дугогодишњи правник, адвокат, али и као парламентарцац, морам да кажем да постоје озбиљни разлози да се у Босни и Херцеговини учине огромни напори како би се реформисало правосуђе. У посљедњих неколико година ни један извјештај правосудних институција на нивоу БиХ није добио подршку Парламентарне скупштине БиХ, нити функционишу механизми који би довели до одговорности оне тужиоце и судије који не раде свој посао. Правосуђе у Босни и Херцеговини није спремно да се суочи са најтежим облицима криминала и корупције, нити са најкрупнијим случајевима ратних злочина на свим странама, о чему је недавно у Сарајеву говорио и главни тужилац Хашког трибунала Serge Bramertz.

Ово су разлози због којих све стране које учествују у структуралном дијалогу о реформи правосуђа, који се води под окриљем Европске уније, требају да покажу жељу и вољу да проведу реформе у тој области. Вјерујем да би такве реформе

довеле до повлачења одлуке власти Републике Српске о референдуму и да би опасност коју таква одлука носи била елиминисана.

У изазове свакако треба уврстити и сваке будуће преговоре о промјени Устава Босне и Херцеговине, посебно у свјетлу провођења пресуде у случају „Сејдић и Финци“. Сви у Босни и Херцеговини свјесни су чињенице да ће то питање морати поново доћи на преговарачки сто, али су лидери, понављам, свјесни и чињенице да ће се ти преговори морати водити у релаксиранијој политичкој атмосфери. Та атмосфера подразумијева значајан напредак у провођењу економских реформи, уз јасну европску перспективу за државу и све њене грађане. Само у таквој атмосфери, у сложеној земљи каква је Босна и Херцеговина, могуће је доћи до договора о најкрупнијим политичким питањима какве су уставне промјене.

И тада, међутим, треба бити пажљив и не доводити у питање суштину Дејтонског мировног споразума – баланс успостављен између два ентитета и три конститутивна народа. Двадесет година након Дејтона тај баланс је и даље темељ на коме почива мир и суживот у Босни и Херцеговини. Хвала вам. (крај)